

گزارش

حملات اسرائیل به حزب الله؛ رویکردها و پیامدها

10 اکتبر 2024 میلادی

RASANA
المعهد الدولي للدراسات الإيرانية
International Institute for Iranian Studies

ریشه های جنگ اسرائیل و حزب الله به چندین دهه قبل باز می گردد. اما در سالهای اخیر و در پی تحولات سیاسی و نظامی منطقه و همچنین ورود قدرتهای بین المللی به منطقه، پویایی های منطقه دگرگونی های بسیاری به خود دیده است. حملات اسرائیل به حزب الله و احتمال درگیریهای آینده میان دو طرف، ماهیت فضای ژئوپلیتیک گسترده تر خاورمیانه را نشان می دهد. و بدون شک، لبنان از همان هفتم اکتبر 2023 میلادی، یکی از جبهه های درگیری میان ایران و شبکه نیابتی ها از یک سو، و اسرائیل و متحدان غربی از سوی دیگر بود.

ترور دبیر کل «حزب الله» در حمله 27 سپتامبر 2024 میلادی توسط اسرائیل، نقطه عطفی بود که معادله جنگ میان حزب الله و اسرائیل را کاملاً تغییر داد. ترور حسن نصرالله در میانه حملات گسترده اسرائیل برای حذف فرماندهان نظامی حزب الله، یک ضربه کاری به توان عملیاتی و نفوذ آن در لبنان و در تمام منطقه وارد کرد. نصرالله صرفاً رهبر حزب الله نبود بلکه او نماد شیعیان لبنان بود و او کسی بود که حزب الله را به یک نیروی سیاسی و نظامی بدل کرد. از این رو، فقدان او یک خلأ غیر قابل جبران است؛ به ویژه اینکه جانشینان احتمالی او، آن کاریزما و هوشیاری راهبردی را ندارند. این خلأ می تواند به هرج مرج در درون حزب الله منجر شود که این امر در آینده نزدیک، می تواند توان حزب الله در بسیج نیروها علیه اسرائیل را عملاً تضعیف کند.

طی دهه های گذشته، حزب الله به یک سازمان شبه نظامی قدرتمندی بدل شد که نفوذ سیاسی زیادی در داخل لبنان رقم زد. این گروه که از سوی ایران حمایت مالی و نظامی می شود، «نابودی اسرائیل» را یکی از اهداف خود اعلام کرده است. این رابطه خصمانه میان حزب الله و اسرائیل به جنگهای بزرگی میان آنها منجر شده است که از مهمترین آنها می توان به جنگ لبنان در سال 2006 میلادی اشاره کرد که در آن اسرائیل مواضع حزب الله را هدف حملات هوایی گسترده ای قرار داد. اخیراً و در 23 سپتامبر 2024 میلادی عملیات نظامی اسرائیل دست کم 500 کشته برجای گذاشت که در میان آنها 35 کودک و 58 زن به چشم می خورد. یعنی تلفات انسانی در طول دوازده ساعت، با نیمی از تلفات انسانی لبنان در جنگ تموز 2006 برابری می کند؛ جنگی که اسرائیل چندین خانواده را به طور کامل کشت و ده ها هزار نفر از شهروندان لبنانی را وادار به فرار از خانه های خود کرد.

به علت پیشرفت فناوری مخصوصاً در زمینه رصد و توانمندیهای تجهیزات پهپادی، اسرائیل در همان ماههای نخست عملیات نظامی خود در لبنان، توانست

اهداف «حزب الله» را هدف قرار دهد. این اقدام و همچنین ترور فرماندهان حزب الله بخشی از راهبرد گسترده تر اسرائیل بود که بدون گسترش دامنه جنگ بتواند توان نظامی «حزب الله» را تضعیف کند. هدف اصلی اسرائیل از این حملات، قطع زنجیره تدارکاتی حزب الله است یعنی تمامی راههایی که برای انتقال تسلیحات از ایران به لبنان و از مسیر سوریه مورد استفاده قرار می گیرد. معمولاً در این حملات، زاغه های تسلیحاتی، زنجیره تدارکات و زیر ساختهای اصلی در لیست اهداف قرار می گیرند.

با نگاهی به گذشته می بینیم که جنگ داخلی سوریه برای اسرائیل هم چالش و هم فرصت بود. حزب الله در این جنگ در کنار نیروهای رژیم اسد وارد پیکار شد. و بدین سان هم در میدان جنگ خبره شد و هم حضور خود را در منطقه تقویت کرد. اسرائیل نیز از این فرصت استفاده کرد و مواضع استقرار نیروهای حزب الله مخصوصاً در نزدیکی مرزهای اسرائیل و اماکن ترانزیت سلاحهای ایران را هدف حملات پیاپی قرار داد.

به احتمال قریب به یقین، افزایش تنشها میان اسرائیل و حزب الله مخصوصاً با تداوم کمکهای مالی و نظامی ایران به حزب الله، همچنان ادامه خواهد یافت. زیرا دسترسی حزب الله به موشکهای نقطه زن و سلاحهای پیشرفته تهدید بزرگی برای اسرائیل به شمار می رود. از این رو راهبرد اسرائیل بر حملات پیش دستانه تمرکز دارد تا مانع از دستیابی حزب الله به دستاورد نظامی شود. و همین مسأله در نهایت، به گسترش دامنه درگیری منجر می شود.

از جمله پیامدهای مستقیم ترور نصرالله، کاهش موقتی فعالیتهای نظامی «حزب الله» ناشی از فقدان فرماندهان و سیستمهای ارتباطی است که اسرائیل در آن نفوذ کرد. در مورد لبنان، احتمالاً ترور نصرالله فرصتی را فراهم سازد که جامعه بین الملل بتواند در راستای کاهش نفوذ حزب الله و تقویت دولت مستقل در لبنان گام بردارد. اما با این همه، دوره گذار خالی از نگرانی نیست؛ به ویژه اینکه حزب الله علی رغم تحمل ضربات اخیر، اما همچنان به عنوان یک قدرت تأثیرگذار مطرح است. به طور کل، ترور نصرالله اوضاع منطقه را پیچیده تر ساخت؛ مخصوصاً در سایه احتمال تکرار پس لرزه هایی که ممکن است فضای ژئوپلیتیک منطقه را تغییر دهد. همچنین ترور نصرالله نقش آفرینی منطقه ای و بین المللی ایران را نیز تحت تأثیر قرار خواهد داد. واقعیت این است که نصرالله و حزب الله علاوه بر اینکه الگوی سایر گروههای «محور مقاومت» بودند، یکی از ابزارهای تهران

برای تقویت برنامه های انقلابی ایران در آفریقا و آمریکای جنوبی نیز به شمار می رفتند.

در اول اکتبر، نیروهای اسرائیل حمله زمینی «محدودی» به جنوب لبنان را آغاز کرد. خبرگزاری رویترز از قول دو منبع لبنانی گزارش داد که نیروهای اسرائیلی برای عملیات شناسایی، عملیات پیشروی شبانه به خاک لبنان را آغاز کرده اند و نیروهای لبنانی نیز از مواضع خود در طول مناطق مرزی با اسرائیل عقب نشسته اند. مقامات اسرائیل نیز اعلام کردند که آنها «طبق اطلاعات دقیق سرویس های اطلاعاتی به حملات زمینی و محلی محدود» علیه مواضع حزب الله در جنوب لبنان دست خواهند زد. شایان ذکر است که اسرائیل در ابتدا برای انجام حمله بزرگتری برنامه ریزی می کرد اما مقامات آمریکایی بعد از گفتگوهای فشرده اسرائیل را تحت فشار قرار دادند که در این امر تجدید نظر کند و اسرائیل نیز قانع شد که به حمله محدود زمینی اکتفا کند. اما هیچ کس نمی داند که آیا عملیات اسرائیل همچنان محدود می ماند یا گسترش خواهد یافت. در شامگاه همان روز، ایران 200 موشک بالستیک از خاک خود به سمت اسرائیل پرتاب کرد. در پاسخ به این حمله، بنیامین نتانیاهو نخست وزیر اسرائیل به ایران هشدار داد و گفت که «ایران امشب خطای بزرگی مرتکب شد و تاوان آن را خواهد پرداخت». ایران نیز اعلام کرد که این حملات یک پیام هشدار دهنده به اسرائیل بود و تهدید کرد که اگر چنانچه اسرائیل به این حمله پاسخ دهد، با «ضربات شدیدتر و کوبنده تری» روبرو خواهد شد. در حالیکه اسرائیل به تقویت نیروهای خود در لبنان می پردازد، ارتش اسرائیل اعلام کرد که یکی از سربازانش در یک کمین در نزدیکی تونلهای حزب الله در لبنان کشته شده اس و این اولین مورد قطعی تلفات انسانی در صف نیروهای اسرائیل از آغاز عملیات زمینی است. روزنامه تایمز بریتانیا نیز گزارش داد که ارتش اسرائیل متحمل خسارات قابل توجهی در صف نیروهای خود شده است که آمار دقیقی از کشته شدگان در دست نیست.

بعد از حمله مستقیم ایران به اسرائیل، بعید به نظر می رسد که اسرائیل تا زمانیکه انتقام خود را نگیرد و به اهداف خود نرسد، به دنبال راه حلهای دیپلماتیک برآید. اما حزب الله وعده داده است که در انتقام نصرالله، به جنگ علیه اسرائیل ادامه خواهد داد. و به نظر می رسد که این چرخه خشونت پایانی نخواهد داشت.

تحولات ژئوپلیتیک در خاورمیانه - مخصوصا در مورد نقش ایران - در آینده جنگ میان اسرائیل و حزب الله تأثیر به سزایی خواهد داشت. همچنان که ایران در تلاش

است نفوذ خود را از طریق حزب الله در منطقه گسترش دهد، اسرائیل نیز به حملات خود علیه اهداف ایرانی در منطقه شدت می بخشد و این امر، طرفین را هرچه بیشتر به لبه جنگ منطقه ای سوق می دهد. همچنین احتمال ورود نیروهای منطقه ای دیگری چون روسیه به این جنگ با توجه به نفوذ زیادی که در سوریه دارد، اوضاع را بغرنج تر می سازد. در اینجا جامعه بین الملل مخصوصا ایالات متحده و فرانسه نقش تعیین کننده ای در سرنوشت جنگ میان اسرائیل و حزب الله بر عهده دارند. ایالات متحده و فرانسه و سایر متحدانش در 25 سپتامبر 2024 میلادی با صدور بیانیه مشترکی از اسرائیل و حزب الله خواستند که با آتش بس 21 روزه موافقت کنند. تا در این بازه زمانی گفتگوهایی با هدف دستیابی به راه حل دیپلماتیک برای پایان دادن به بحران در مرزهای اسرائیل و لبنان صورت گیرد. علی رغم این موضع دیپلماتیک آمریکا، اما حمایتهای نظامی آمریکا از اسرائیل مهمترین عامل تداوم عملیات نظامی و راهبردی اسرائیل است.

علی رغم اینکه سناریوی دستیابی به یک راه حل مسالمت آمیز برای پایان دادن به جنگ میان اسرائیل و حزب الله در افق دیده نمی شود، اما این احتمال وجود دارد که تحولات فضای سیاسی، منطقه ای و بین المللی ممکن است روزنه هایی برای تنش زدایی بگشاید. مثلا، ممکن است تغییر در سیاست ایران - یا بر اثر فشارهای داخلی و یا ناشی از اجتماع گسترده تر بین المللی - کاهش فعالیتهای نظامی «حزب الله» را در پی داشته باشد. اما با این همه، با توجه به مواضع سرسختانه طرفهای جنگ، تحقق این سناریو در آینده نزدیک چندان محتمل به نظر نمی رسد. خلاصه اینکه حملات اسرائیل علیه حزب الله یک جنگ پیچیده و روبه گسترش را به نمایش می گذارد که پیشرفت فناوری و رقابت میان قدرتهای منطقه ای و دخالتهای بین المللی بر حدت و شدت آن می افزاید. پس، احتمالا ما شاهد تداوم حملات و عملیات نظامی اسرائیل هستیم. و بسته به اینکه اسرائیل به حملات موشکی ایران چه پاسخی خواهد داد، احتمال هرگونه تشدید تنش نیز مطرح است. در حالیکه هر دو طرف خود را برای احتمال یک جنگ گسترده تر آماده می سازند، اوضاع در خاورمیانه همچنان بحرانی خواهد بود و این امر پیامدهای ناخوشایندی برای ثبات منطقه ای و بین المللی به دنبال دارد.

✉ info@rasanahiiis.com

🐦 [@rasanahiiis](#) [@rasanahiiis](#)

🌐 www.rasanah-iiis.org

